

Dordrecht voelt op tijd nattigheid

Klimaatverandering zal niet onopgemerkt aan de stad Dordrecht voorbijgaan. Dordrecht leeft al eeuwenlang met water. In 2006 is Dordrecht van start gegaan met het Urban Flood Management project. Een project dat de stad meer inzicht geeft over de consequenties van klimaatverandering en het daardoor stijgende water. De gemeente kan vervolgens anticiperen op deze dreiging door slim te ontwerpen. Ruimteforum spreekt projectleider Ellen Kelder hierover.

Waarom is de gemeente Dordrecht dit project begonnen?

Dat heeft te maken met de klimaatverandering en de toename van overstromingen in midden-Europa. Dordrecht ligt in de Delta, wij hebben te maken met zowel hoog water uit de rivier als van zee. De klimaatverandering kan dus grote gevolgen hebben voor onze gemeente. De grootste dreiging zit in de combinatie van zeespiegelstijging en hogere rivierafvoer. Het is interessant om te zien hoe die gevolgen er in de toekomst uit komen te zien. Met dit project willen we een alternatief plan voor een stadsdeel helemaal doordenken en doorwerken, waardoor we die gevolgen kunnen inschatten. Uiteindelijk zal het originele plan worden uitgevoerd, maar hebben we wel geleerd hoe het ook zou kunnen.

Wat is het verschil tussen het originele plan en alternatieve plan?

Het gebied van stadsdeel Stadswerven ligt buitendijks en wordt op advies van Rijkswaterstaat opgehoogd tot vier meter boven NAP. Op deze manier wil de gemeente overstroming tegengaan. Het ophogen van een heel gebied kost vrij veel. Het is mooi om het verschil te zien als je een ander plan maakt dat goedkoper is en waarmee je kwaliteit toevoegt aan die ruimte. Het schaduwplan wordt niet in de praktijk uitgevoerd, maar wel uitgedacht. Het interessante daarvan is om te zien wat de kosten en baten zijn ten opzichte van het echte plan.

Hoe gaat u te werk in dit project?

Dit project wordt uitgevoerd door een consortium van 9 partijen, te weten het Waterschap Hollandse Delta, Provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Progrez, UNESCO-IHE, Dura Vermeer en WL Delft Hydraulics. Bij voorbeeld WL Delft Hydraulics levert overstromingsmodellen aan. Wij kunnen daarin de verschillende scenario's zien zoals hoe hoog het water komt en hoe het water zich gaat gedragen. Daarnaast doet Dura Vermeer mee om schademodellering in kaart te brengen. Daarmee kunnen we bij een nieuw stedenbouwkundig plan zien wat de invloed daarvan is op de gebouwde omgeving. De eerste resultaten van dat model geven hele goede inzichten. Het is buitengewoon interessant om tijdens het ontwerpen al gebruik te kunnen maken van dergelijke informatie.

Naar mate je verder komt in het ontwerpen, krijg je meer inzicht in wat de risico's zijn. Als het water tot de huizen komt maar niet de huizen inloopt, dan is dat nog geen probleem. Als je ziet dat het water echter hoger zou kunnen komen, dan kun je ervoor kiezen om amfibische huizen te bouwen. De functies van het stedelijk plan en hoe vaak je waterstijging kunt verwachten kan je op elkaar laten afstemmen. Je kan je stadsdeel dan ook zo inrichten dat het water komt waar je dat zou willen zonder dat dit verder je er verder last van hebt, bijvoorbeeld in parken of andere delen voor recreatieve doeleinden.

Door al deze nieuwe inzichten in combinatie met allerlei communicatiemiddelen en evacuatiemaatregelen (o.a. routes) kunnen we bij een eventuele overstroming de gevolgen beperken en zo dus beter voorbereid zijn op de klimaatverandering. Met die kennis krijgen we meer grip op een eventuele ramp. Wij passen dit toe in het stedenbouwkundig masterplan waarin al die kennis wordt samengebracht.

Wat is het uiteindelijke resultaat?

Alle consortiumpartners hebben elk hun eigen resultaat, en ook een gezamenlijk resultaat. Voor WL Delft Hydraulics is het toepasbaar maken van hun overstromingsmodel voor de ontwerpfase een resultaat. Voor de provincie is de kennis die hier wordt ontwikkeld input voor het opstellen van hun waterveiligheidsbeleid. Tijdens het maken van het masterplan komen allerhande praktische zaken aan de orde waarvoor een juridische of beleidsmatige oplossing gezocht zal moeten worden. Aan het einde van dit proces zijn er een heleboel vragen waar je als organisatie tegenaan bent gelopen. Die moet je als overheid gaan behandelen. Wij bundelen ze en bekijken of we daarvoor iets structureel moeten vastleggen. Het is voor Dordrecht

voornamelijk een kans om zichzelf hierin te scholen. Je krijgt grip op het maken van ruimtelijke kwaliteit in de toekomst.

Wat gaat u met die resultaten vervolgens mee doen?

Aan het eind van dit project begrijpen we de gevolgen van de klimaatverandering voor onze stad. Die kennis zullen we naar een hoger niveau tillen en ook in onze structuurvisie meenemen. Dordrecht in de toekomst iets gaat ondernemen in de stad, dan moet je rekening houden met datgene dat je geleerd hebt in dit project. Je moet zoveel mogelijk de stad beschermen tegen schade en je moet je bewoners de veiligheid kunnen garanderen.

Urban Flood Management, dat klinkt internationaal?

Het is gestart als een internationaal project samen met de steden London en Hamburg. Die hebben allebei dezelfde problematiek. Zij hebben ook te maken met invloeden van de zee en de rivier. Beide steden willen net als Dordrecht gaan uitbreiden naar overstromingsrisicovolle gebieden. In Londen en Hamburg hebben ze te maken met extremere risico's. Dordrecht heeft zich de laatste jaren op de kaart gezet als gemeente die veel met water werkt en ook over veel kennis beschikt. De stad is begonnen als eiland en is met handel over water rijk geworden. De kansen die Urban Flood Management met zich meebrengt, namelijk anders ontwerpen voor een stedelijke ontwikkeling en een enorme kwaliteits impuls, zijn voor Dordrecht buitengewoon aantrekkelijk.